

Sallan tiedotuslehti 5-2009

www.salla.fi/kotosalla

Kaamoksen yö

*Kaamoksen taivaalla tuikkii tähti
se valoa yöhön tuomaan lähti
yhdessä koko kirkas tähtikansa
Pimeyden poistaa voimallansa*

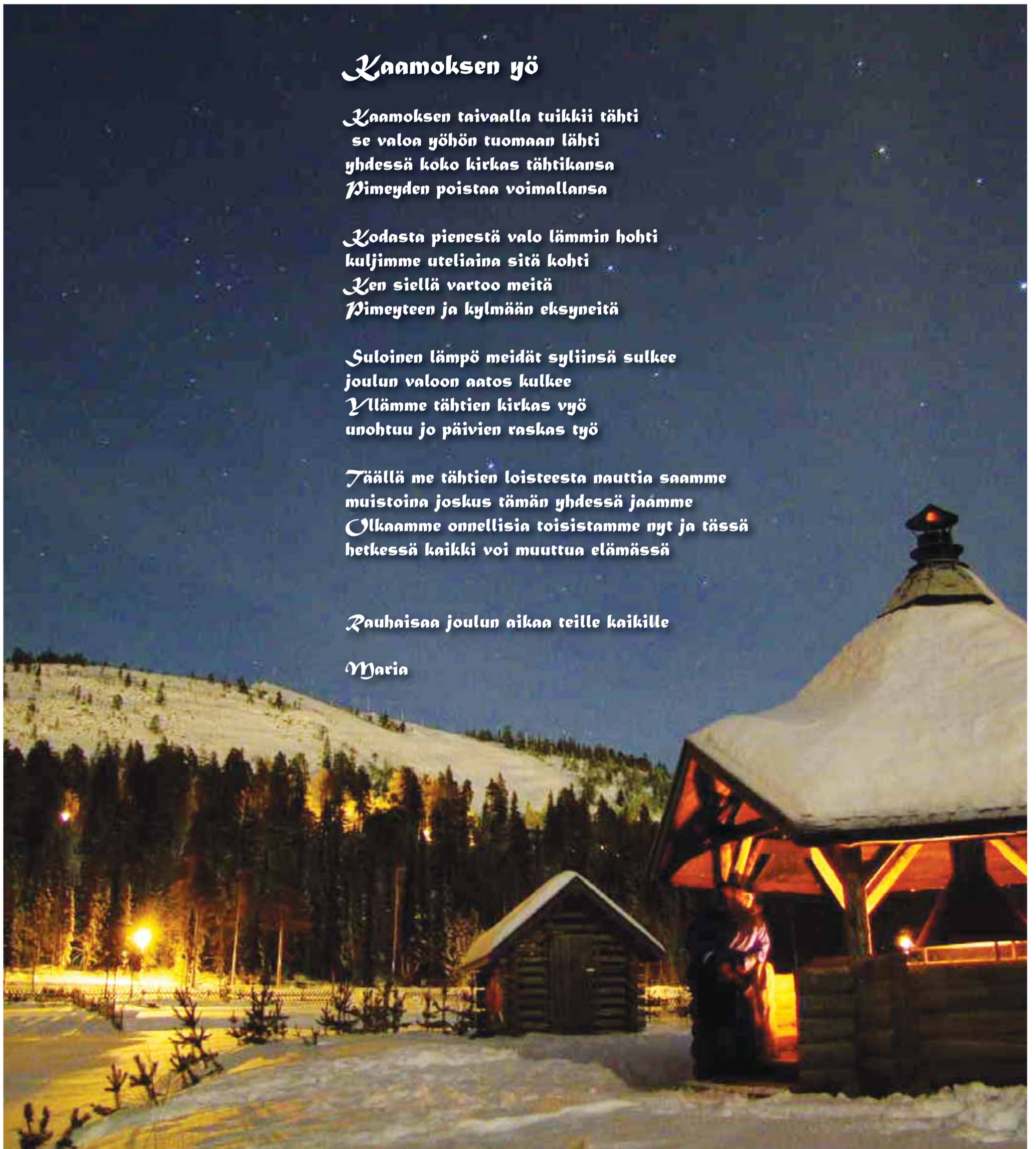
*Kodasta pienestä valo lämmin hohti
kuljimme uteliaina sitä kohti
Ken siellä vartoo meitä
Pimeyteen ja kylmään eksyneitä*

*Suloinen lämpö meidät syliinsä sulkee
joulun valoon antos kulkee
Yllämme tähtien kirkas vyö
unohtuu jo päivien raskas työ*

*Täällä me tähtien loisteesta nauttia saamme
muistoina joskus tämän yhdessä jaamme
Olkaamme onnellisia toisistamme nyt ja tässä
hetkessä kaikki voi muuttua elämässä*

Rauhaisaa joulun aikaa teille kaikille

Maria

Pääkirjoitus

Joulu on taas,
joulu on taas,
joko taas?

Viime vuonna julkaistiin Suomalaisen Työn liiton tutkimus siitä, mitä suomalaiset joulultaan haluavat. Ykköstoiveeksi nousi rakkaus ja hellyys, kakkoseksi kirjat ja lehdet, kolmanneksi selvä raha ja lahjakortit ja niiden jälkeen musiikki, elokuvat, vaatteet, jalkineet ja elektroniikka. Omalta listaltani aika kärkestä löytyy myös aika itsekäs lahja: aikaa olla ihan rauhassa, niin ettei kukaan edellytä minulta mitään ja erityisesti etten itse vaadi itseltäni yhtään mitään ja olen vain ja annan ajatusten tulla ja mennä. En kuitenkaan halua olla yksin itsekseeni rauhassa vaan mielelläni jossakin oman rauhan kuplassa, johon läheiseni voisivat kyllä minua palvella. Tuo rauhassa olon aika on kovin suhteellista ja sitä ei voi määritellä ennalta. Kun lapset olivat ihan pieniä, niin rauhassa vessassa käynti oli aivan huippua ja lapsen paritunnin päivänunet vastasivat jo lomamatkaa.

En usko koskaan kasvavani niin aikuiseksi, ettei jouluuni kuuluisi yhtään pakettia. Kirjat kuuluvat ehdottomasti jouluuni, päivä kirjakaupassa valitsemassa kirjoja ihanassa painomusteen huurussa on osa joulualmistelujani. Joka joulu on soppakirja saatava, vaikka puolisoni mukaan niitä on kertynyt niin paljon, ettei minun aikani riitä niissä olevien ohjeiden toteuttamiseen. Minua lohduttikin kovin kun luin jostakin lehdestä suosikkinäyttelijäni Elina Knihtilän harrastuksesta selailla keittokirjoja, käytännön ruoanvalmistuksesta huolehtii hänen miehensä. Ruokalahjat ovat aina varma valinta, vähemmällä vaivalla pääset jos valitset lahjakortin juustoja, hedelmiä, pähkinöitä ja makeisia. Kivalta idealta vaikuttaa myös valokuvista tai digikuvista kootut kuvakirjat ja kun ikää tulee niin pehmeät paketitkin ovat mieluisia, minä vilukissa kun tarvitsen yösuikat aivan ehdottomasti ja käsinkudotut villaiset niiden pitää olla.

Perusteellisesta joulusiivouksesta olen vähitellen luopunut eli kaappeja ei meillä siivota joulun kunniaksi, koska emme aio kaapissa joulua viettää, kuten Marttaliitto muutama vuosi ohjeisti meitä tunnollisia joulupuunaajia. En kuitenkaan ole päässyt vielä sille asteelle, että heittelisin kaupasta ostettujen piparkakujen muruja uuniin jouluisen tuoksun aikaansaamiseksi. Joulun tulo edellyttää kuitenkin petivaatteiden ja mattojen ulkoilutusta, saunan pesua ja lattian vahausta ja muutamia muita kohteita, joita ei voi tehdä kuin aatonaattona joululeivonnaisten ja -ruokien valmistuksen lomassa. Kyllä minä joka aatonaatto mietin puolen yön aikaan nukkumaan kömpiessä, että miten kuitenkin olen taas tähän joutunut, miksi en opi ja aloita kaikkea touhua ajoissa. Kiristyneiden otsasuonten vähitellen siinä ojentuessa ja ohjeiden huutamisesta jäykistyneiden äänijänteiden rentoutuessa päätän ennen uneen vaipumista, että ensi jouluna teen kaikki ajoissa ja tarjoa glögiä koko viikon ja kutsun vieraita, seurustelen ja minulla on aikaa....

Jouluaaton perinteet alkavat muotoutua perhettä perustettaessa, kumpikin puolisko tuo mukaan omia juuri niitä oikeita tapoja ja niistäpä joskus kovaakin vääntöä käydään. Perheissä voidaan kiistellä syöäänkö joulupuuro ennen saunaa vai saunan jälkeen vai hautausmaalla käynnin jälkeen vai vastako joulupäivän aamuna. Nykyjouluissa ehkä eniten ihmetystä on herättänyt aattopäivänä tekstiviesteinä tulevat hyvän joulun-toivotukset. En osaa oikeaa päättää paheksunko moista joulurauhan häirintää vai kannatanko reaaliajassa elämistä. Aaton kohokohta on kuitenkin aina joulupukin ja meillä täällä Kursussa viime vuosina myös joulumuorin saapuminen. Huomori silmäkulmassa tämä paritsa saapuu meille kuuden maissa tuomaa iloa ja hyvää mieltä niin lapsille kuin aikuisille.

Joulupäivän aamuna koen jo eräänlaisen helpotuksen, joulusta selvittiin sittenkin. On ihana herätä keittämään aamukaffit kaikessa rauhassa, kuunnella radiosta joulumusiikkia, kietoa huopa harteille ja nuuskia sitä uuden kirjan painomusteen tuoksua. Päivällä voi jo lähteä lenkille ja todeta, että kaikesta hössötyksestä huolimatta ei sitä joulustakaan kovin helpolla luopuis.

Kotosallan toimitus toivottaa kaikille lukijoilleen kiireetöntä joulun aikaa, läheisyyttä ja läsnäoloa.

Näyttely paikallaan -hankkeen tavoitteena Sallan sota- ja jälleenrakennusnäyttelyn perustaminen

Sallan rautatieasemalla olevassa vuonna 1948 rakennetussa rivitalossa on käynnissä rivakasti etenevä rakentamisprosessi. Tiloihin rakennetaan Sallan sota- ja jälleenrakennusajan näyttelyä ja tavoitteena on näyttelyn perustaminen. Tilojen avajaiset ovat 1.4.2010. Näyttely paikallaan -hankkeen rahoitus tulee EU:lta, valtiolta ja Sallan kunnalta. Hanke on EAKR-hanke, jonka toteuttamisessa on EU:lta tarkat määräykset. Näyttelyn rakentamisesta vastaavina rakennuttajina toimivat projektipäällikkö Ismo Seppälä ja insinööri (näyttelysuunnittelija) Asko Viitanen.

Näyttelyn ansiokkaan perustamissuunnitelman ja perusnäyttelyn käsikirjoituksen ovat laatineet KM Teija Tuhkala, FM Antti Karila ja FM Mikko Aho sekä näyttelytyöryhmä: Eila Lampola, Pekka Moilanen, Martti Remes, Tapio Saloheimo, Jarkko Sipola, Veikko Väinölä ja Kari Väinölä. Ilman yksityiskohtaista suunnitelmaa ja jo kerättyjä esineitä ja muuta näyttelymateriaalia näyttelyn avajaiset huhtikuun alussa ei olisi mahdollista.

Näyttelyn tavoitteena on koota, säilyttää ja pitää näytteillä Sallan alueen historiaan liittyvää esineistöä sekä toimia aktiivisesti kunnan asukkaita ja matkailijoi-

ta palvelevana käyntikohteena. Näyttely tekee jatkuvasti työtä erilaisten aineistojen kokoamiseksi ja tallentamiseksi. Vaihtuvia näyttelyitä toteutetaan harkinnan ja resurssien mukaan. Näyttelystä ei kuitenkaan saa tulla vanhojen tavaroiden säilytyspaikka. Näyttely tulee Sallan kunnan sivistystoimen osaksi ja henkilöstö palkataan tulevan kevään aikana.

Näyttelyssä Sallan (vuoteen 1936 saakka Kuolajärvi) historia ymmärretään laajasti myös rajantakaista vanhaa Sallaa koskevana. Kuolajärven pitäjää perustettiin vuonna 1857 Suomen suurruhtinaskunnan itäiselle raja-alueelle. Myöhemmin sijainti Suomen ja Neuvostoliiton valtakunnan rajalla toi pitäjän historiaan kansainvälisiä piirteitä. Rajan yli on käyty kauppaa, kuljetettu kasseja (aseita ja sotatarvikkeita) ja sodittu.

Talvisodan aikana Salla menetti alueitaan ja lähes 900 rakennusta tuhoutui. Jatkosodan kuluessa sallalaiset siirtyivät entisille asuinsijoilleen jokseenkin sitä mukaa kuin rintamalinjat vetäytyivät syvemmälle itään. Samalla ryhdyttiin valtaamaan jälleenrakennusurakkaan. Lähes 600 taloa ehdittiin pystyttää, ennen kuin jatkosodan loppuvaiheessa koko maakunta tuhouttiin. Lopullisessa rauhanteossa jäi 9 kylää rajan taakse, niiden mukana Sallatunturin juurella oleva kirkonkylä. Noin 4000 sallalaista menetti kotinsa ja tiluksena. Ikuinen kaipausta jäi monen sydämeen.

Näyttelyssä halutaan tuoda esille Sallan sotien jälkeinen jälleenrakentaminen, joka aloitettiin kesällä 1945. Uudeksi kirkonkyläksi määrittiin Märkäjärvi, jonka keskuksiksi i nousi Tanskan seurakunnan lahjavaroilla rakennettu kirkko. Kirkon ympärille rakennettiin kunnan virastotalo (nyk. Hilla ja Willa-talot, keskuskansakoulu (nyk. Kirkonkylän koulu), sairaala (nyk. terveyskeskus) ja lastenkoti (nyk. Tennontien päi-

väkoti). Uudisasutus keskittyi pääasiallisesti Keminniemielle, jonne nousi yli 400 uutta tilaa. Jälleenrakennusurakan myötä väkiluku nousi voimakkaasti ja mm. maidontuottajana Salla oli 1960-luvulla Lapin läänin suurin maidontuottajakunta. Teollisuusyhteiskunnan kehittyminen alkoi vähitellen näkyä myös Sallassa ja maatilojen lapset lähtivät leveämmän ja ehkä helpomman leivän perään Etelä-Suomeen ja Ruotsiin. Vuosi 1970 oli Sallassa poismuuton huippuvuosi. Väkiluku alkoi vähitellen laskea ja tänä päivänä Sallassa on 4250 asukasta (30.9.2009).

Rautatieasemalla oleva rakennus on osoittanut varsin hyväkuntoiseksi ja suunnitelmien mukainen rakentaminen on ollut mahdollista. Varsinaista näyttelytilaa museoon tulee 200 neliömetriä, jota ei voida pitää kovin suurena tilana. Sisäänkäynti tulee rakennuksen lounaispäätyyn. Huoneistoon on varattu pienet tilat museokaupalle ja kahvilalle. Rakennuksessa on mm. multimediatila, erillinen asehuone ja museotasunto, jossa on keittiö vuodelta 1948, olohuone vuodelta 1958 ja makuukamari vuodelta 1968. Näyttelyn keskeisimpiä tallennus- ja näyttelyaiheita ovat ennen sotia ollut aika, sota-aika, rautatien rakentaminen ja jälleenrakentaminen. Sallaa koskevaa valokuva- ja arkistoaineistoa on olemassa runsaasti. Esineitä on saatu sekä lahjoituksina että lainaksi. Näyttely tulee myös jatkossa vastaanottamaan alkupe räisiä valokuvia ja esineitä, mutta tavoitteena on että kokoelma on laadultaan korkea ja kaikkea ei voida ottaa vastaan. Näyttelyyn tulevista kuvista ja esineistä tulee olla mahdollisimman paljon tietoa mm. esineen käytöstä, historiasta ja omistajista.

Museon kokoelmiin liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä Sallan kuntaan 1.1.2010 alkaen.

Rakennuksen rakentamisesta vastaavat seuraavat

NÄYTTELY PAIKALLAAN-HANKE

osapuoli- vastuuhenkilö- ja yhteystietoluettelo
TILAAJA/
RAKENNUTTAJA:

Sallan kunta
Postipolku 3, 98900 Salla
puh. 040 5083301, fax. 016 831021
Kunnanrakennusmestari Olli Aatsinki
puh. 040 5642435,
sähköposti: olli.aatsinki@salla.fi

Vastuuhenkilö

Projektipäällikkö/ työmaan valvoja

Rakennusmestari Ismo Seppälä
puh. 0400 245279,
sähköposti: ismo.seppala@salla.fi

LVI-töiden valvoja

LVI-insinööri Asko Viitanen
puh. 040 5643247,
sähköposti: asko.viitanen@salla.fi

Käyttäjät

Sivistystoimenjohtaja Marja Myllykangas
puh. 040 8488519,
sähköposti: marja.myllykangas@salla.fi

SUUNNITTELIJAT:

Arkkitehtisuunnittelu Voutilainen Oy
Koskikatu 18 A 9
96200 ROVANIEMI
Hannu Voutilainen, puh 045 1112000
sähköposti: hannu.voutilainen@ark.inet.fi
Insinöörisuunnittelu Heikki Luuro
Patosaarentie 16
96800 Rovaniemi
Heikki Luuro puh. 0400 690391
sähköposti: heikki.luuro@pp.inet.fi

LVI-Suunnittelu:

LVI-konsultointi J. Vaarala Oy
Pohjolankatu 4
96100 Rovaniemi
Juha Vaarala 040 5200662
sähköposti: juha.vaarala@zoo-gate.fi

Sähkösuunnittelu:

Sähköinsinööritoimisto Esko Laakso Oy
Koskikatu 10
96100 Rovaniemi
Jarmo Heikkilä 0400 188456
sahkoins.tsto@eskolaakso.inet.fi

URAKOITSIJAT:

Pää-/ rakennusurakoitsija

Peteson Ky
Pahkakummuntie 218
98620 Pahkakumpu
Pekka Jokela, 0400 204143
sähköposti: peteson@co.inet.fi

Sähköurakoitsija:

Sortavalan sähkö Oy
Teollisuustie 21, 96300 Rovaniemi
Asko Petäjäjärvi, 040 5503764
sähköposti:
asko.petajajarvi@sortavalansahko.fi

LVI-urakoitsija

Vesijohtoliike P.Marjamaa Oy
Kiertotie 2, 98100 Kemijärvi
Pekka Marjamaa, 0400 394924
sähköposti: vjl.marjamaa@co.inet.fi

Automaatiourakoitsija:

TAC Finland Oy
Järvenpääntie 40
93600 Kuusamo
Jaakko Tornberg, 0207 229880

Sallan hyvinvointihenkilö

Palstalla tutustutaan Sallassa toimiviin ja työskenteleviin henkilöihin sekä heidän toimiinsa hyvinvoinnin näkökulmasta.

Kuka olet ja mitä työsi tai toimiesi järjestössä pitävät sisällään?

Hannu Aatsinki, 35 v. Perheeseen kuuluvat vaimo, Sanna, ja kaksi alle kouluikäistä lasta, neljä vuotias Ella ja kahden vuoden ikäinen Eemil. Työskentelen kiinteistöhuoltajana Erittäin Sallalainen oy:n palveluksessa Sallatunturissa.

Miten hyvinvointi-näkökulma näkyy omassa työskentelyssäsi?

Työssä saa varsinkin talvella olla paljon ulkona melkein säässä kuin säässä.

Millä tavoin edistät omaa hyvinvointiasi? Entä lähipiirisi hyvinvointia?

Pelaan paljon pallopelejä, joukkuepelit ovat suosikkejani. Talviaikana pelaan jääkiekkoa kolmesti viikossa, kesällä jalkapalloa mahdollisuuksien mukaan mm. puulaakipeleissä jos niitä järjestetään. Kuljen paljon metsällä. Metsästä etupäässä hanhia ja jonkin verran metsäkanalintuja silloin, kun niitä on. Lasten kanssa tulee ulkoiltua, hiihdämme ja luistelemme. Vaimo

harrastaa erilaisia kuntoliikuntalajeja ja lenkkeilee ja käy silloin tällöin uimassa lasten kanssa. Olemme aika liikkuvainen perhe.

Mitkä palvelut mielestäsi tukevat kuntalaisten hyvinvointia ja mitä oleellisia palveluita puuttuu?

Mahdollisuudet ovat hyvät liikunnasta innostuneille harrastajille. Tyttöille liikunnallisten harrastusten kirjo on kuitenkin yksipuolisempaa kuin pojille. Jokaiselle kuitenkin löytyy jotain esim. tunturista ja liikuntakeskuksesta sekä kansalaisopiston tarjonnasta.

Miten motivoisit kuntalaisia omaehtoisen hyvinvoinnin edistämiseen?

Aika hankala kysymys. Kaiken pitää lähteä ihmisen omasta kiinnostuksesta. Ehkä kuitenkin hyvä vetäjä ja innostunut porukka voivat vaikuttaa myös muiden halukkuuteen harrastaa.

Kenet haastat seuraavaksi hyvinvointihenkilöksi?

Sallan Michael Jordanin - Tapio Peltoperän.

Hyvinvointivalmentajakoulutus alkaa

Sallassa järjestetään nähtävästi Suomen – kenties koko maailman – ensimmäinen hyvinvointivalmentajakoulutus. Tavoitteena on kouluttaa Sallaan työnsä ohella toimivia hyvinvointivalmentajia. He muodostavat yhteistyöverkoston ja edistävät sallalaisten hyvinvointia kehitteillä olevan hyvinvointivalmennusmallin mukaisesti. Koulutus on tarkoitettu Sallassa asuville tai työskentele-

ville kunnan, valtion, järjestöjen ja yritysten työkäisille toimijoille, työntekijöille ja esimiehille.

Mitä hyvinvointivalmentaja tekee?

Hyvinvointivalmentaja koordinoi ja toteuttaa hyvinvointiin liittyviä tehtäviä, tiedottaa niistä ja toimii yhteisöjen hyvinvoinnin tuki- ja vastuuhenkilönä. Hän voi esimerkiksi vetää työyhteisöjen

kehittämiseen liittyviä vuoropuheluita, ohjata liikunta- ja painonhallintaryhmiä, järjestää hyvinvointia kartoittavia mittauksia sekä koulutuksia ja tapahtumia. Lapin maakuntakorkeakoulu on yhteistyökumppanina näissä toiminnissa. Hyvinvointivalmentajat suunnittelevat toiminnan Sallan tarpeiden mukaan ja sopivat keskinäisestä työnjaostaan. Hyvinvointivalmentajana toimi-

minen on osa työntekijän varsinaista toimenkuvaa. Järjestöissä ja yrityksissä voi myös olla oma hyvinvointivalmentaja.

Millainen koulutus?

Hyvinvointivalmentajakoulutus alkaa 12.1.2010 ja päättyy 25.2.2011. Koulutukseen voivat hakeutua hyvinvoinnin edistämiseen kiinnostuneet henkilöt, joilla on vähintään opistotasoinen ammattitutkinto tai vastaava kokemuksen avulla hankittu osaaminen. Opintojen laajuus on 12–22 opintopistettä riippuen suuntautumisopintojen määrästä. Opetus toteutetaan sekä lähijak-

soina Sallassa että itsenäisinä ja ohjattuina verkko-opintoina nettissä. Koulutus antaa valmiudet toimia hyvinvointivalmentajana työyhteisöissä, järjestöissä tai hyvinvointimatkeilussa. Se tarjoaa hyvinvointitietouden, vuorovaikutustaitojen, ryhmänohjauksen, tiedottamisen ja hyvinvointitekniikan perusvalmiudet sekä suuntaavat valmiudet 1–3 osa-alueelle, joita ovat mm. vuoropuhelujen vetäminen, hyvinvointimatkeilu, työlähtöinen työhyvinvointi ja luontaishoito.

Koulutuksesta on vastuussa ja sen toteuttaa Lapin maakuntakorkeakoulu yhteistyökump-

paninaan Sallan kansalaisopisto. Järjestäjänä on Sallan hyvinvointivalmennushanke, joka on ESR-rahoitteinen. Hakuaika koulutukseen on marraskuu 2009. Hakulomake löytyy kansalaisopiston nettisivuilta ja sen saa myös kunnanviraston neuvonnasta ja hankekoordinaattoreilta.

Lisätietoja asiasta antavat koulutuksen vastuuhenkilö Rovaniemen ammattikorkeakoulusta Arja Jaaskelainen puh. 020 798 5646, arja.jaaskelainen@ramk.fi sekä hankekoordinaattorit Sonja Aatsinki puh. 040 752 3492, sonja.aatsinki@salla.fi ja Joonas Hänninen puh. 0400 237 823, joonas.hanninen@salla.fi.

Yritysesittelyssä: Tilanpitoa Sallassa - Monitoimi-ihmisiä sivukylällä

Sallan peruselinkeinoihin luokituvan maatalouden yrittäjien piiri harvenee, varsinkin maitotilat vähenevät, mutta vielä löytyy sinnikkäitä sallalaisia tälläkin saralla. Raija ja Jukka Ämmälä ovat olleet maatalousyrittäjiä jo vuodesta 1979 alkaen. Tilalla oli tuolloin lehmä 6 ja yhteensä navetassa oli vain kymmenkunta asujaa. Tilanpito hoitui nuorilta yrittäjiltä hyvin ja niinpä karjaa lisättiin ja peltoalaa vuokrattiin lisää. Karjaa oli parhaimmillaan navetassa nelisenkymmentä päättä. Navettakin vaati laajennuksen ja koneistus oli myös hoidettava ajan tasalle. Nuori emäntä kulki vielä kansalaisopiston opettajana opettaen käsitöitä muutamana iltana viikossa. Perheeseen syntyi Pasi-poika v. -91. Lastenhoito maatalossa vähän eri luokkaa, kuin muualla töissä kulkevalla, ei ole päivähoitopalveluita saatavissa, joten lapsi on hoidettava töiden lomassa. Mutta onhan asiassa hyvätkin puolensa; lapsi oppii asioita omien vanhempiensa mukana töissä kulkiesaan ja saa olla kaikessa mukana. Lapsen elämä on turvallisempaa maaseudulla, kun hän saa esim. telmiä pihalla tarvitsematta pelätä liikennettä. Luonto on lähellä ja lapsi oppii arvostamaan eläimiä ja vanhempiensa työtä.

Maatalon töissä luulisi olevan tarpeeksi tekemistä, mutta Raijalta ne eivät riittäneet, hän ompeli vielä vieraalle ”kotiompelimosaan”, joskus jopa pitkälle aamutunneille asti, kun piti tilaus saada valmiiksi.

Karjan ollessa suurimmillaan, työtaakkakin kasvoi äärimmäisen, kevät ja kesäkaudet olivat työntäyteistä aikaa tilalla. Isäntä teki peltotöitä ympäröiväreitpäiviä ja emäntä hoiti karjaa. Talvisin Jukka-isäntä ajoi vielä aurauttoa ja muutenkin konehommia riitti.

EU toi tullessaan lakeja ja säännöksiä, joiden mukaan on tilalla elettävä, elukatkin saivat omat ”korvakorunsa” ja pellot mitattiin kaikki uudestaan. Sinänsä tilan elämä ei ole muuttunut EUn aikana, vaan se on muuttanut toimintatapoja ja viljelijän palkan muodostusta. Tilan työt eivät ole muuttuneet, yhä tehdään kesällä pitkiä päiviä, talvet ovat hiukan helpompia, sillä kesällä tehdään rehu talven varalle ja kiire on silloin sen mukainen. Enää ei kylläkään seivästä heinää, vaan se korjataan paaluina ja tuorerehuna, mutta kyllä se työtä teettää siitä huolimatta.

Vuosia kertyi mittariin ja tuli aika mieltä, josko voisi jo hel-

pottaa työtaakkaa, ja kun vanha navettakin olisi vaatinut suuret investoinnit, niin jotakin muutosta piti tehdä. Raija ja Jukka tekivät päätöksen muuttaa tuotantosuuntaa ja hankkivat emolehmiä ja vähensivät lypsykarjaa. Nykyään tilalla on navetassa 13 lehmää ja ulkona laiduntaa 32 emolehmää ja 30 vasikkaa. Isäntä hoitaa emolehmiä ja emännän valtakunta on navetan puoli. Maatalousyrittäjän leipä ei tule helpolla, sen eteen on tehtävä lujasti töitä, eikä siellä eletä kellojen mukaan, työpäivä saattaa venyä pitkäksi. Voisi sanoa, että työ on ympärivuorokautista ja viikonloppuvapaita ei tunneta, eläimet tarvitsevat hoitajaansa niin pyhänä kuin arkenakin. Työt on tehtävä silloin, kun niitä on, niitä ei voi siirtää seuraavalle päivälle eikä niitä voi jättää tekemättäkään. Karja sitoo sekä emännän että isännän aika tiiviisti kotitaloon. Tilalta ei myöskään lähdetä pitkille kyläreissuille ihan noin vaan, ensin täytyy varata lomittaja hyvissä ajoin, lähtöä on siis suunniteltava etukäteen. Mutta onneksi nykyään lomitusohjelma toimii mallikkaasti ja lomittajan saa tarvittaessa.

Summa summarum; me syömme jatkossakin lihaa ja juomme

maitoa, joten meitä maatalollisia tarvitaan ja kun tuotamme elintarvikkeet Lapin vielä puhtaassa luonnon ympäristössä, niin voimme olla varmoja, että tuotteet menevät kaupaksi, sanoo Raija asiastaan.

Tilan jatkoon Raija ja Jukka eivät vielä uskalla varmasti sanoa mitään, mutta oma poika mahdollisesti jatkaa vanhempiensa työskarkaa, ainakin sellaista on pojan puheissa pilkkahtellut.

Ja miksi me tätä sitten teemme; saamme tehdä työmme omaan tahtiin, ei ole pomo selän takana, eikä kukaan nohita, eläinten parissa työskentely antaa paljon.

Näemme kättemme työn jäljen ja olemme tyytyväisiä omaan panokseemme tämän kauniin kuntamme hyvinvointiin. Maalla on oma maailmansa, emme voisi kuvitellakaan asuvamme kaupungeissa tai edes kuntakeskuksessa, meidän elämämme on täällä, sanovat Raija ja Jukka.

Maria Ämmälä

Jukka-isäntä hoitaa emolehmiä.

Navetta on Raija-emännän valtakuntaa.

Joustavan perusopetuksen -hanke eli JoPo-hanke

Saamme valtaosan tiedoistamme kolmella tavalla: näköaistin, kuuloaistin sekä toiminnan välityksellä. Neurolingvistikit puhuvat visuaalisesta, auditiivisesta ja kinesteettisestä tiedonhankintakanavasta ja oppimistavasta. Jopo-luokassa suurin osa oppijoista kuuluu kinesteettisten oppijoiden ryhmään eli kun voi itse tehdä, liikkua mukana tai testata ja kokea. Oppijoille on tärkeää, miltä jokin asia, esine tai liike tuntuu. Jopo-luokan opetusmenetelmä on toiminnallista ja työelämäpainoiteista.

Joustava perusopetus eli JOPO on yksi Opetushallituksen käynnistämistä hankkeista, jossa myös Salla on mukana. Tavoitteena on, että käytäntö vakiintuu 2 vuotta kestävä hankkeen ansiosta ja tulevaisuudessa Sallatunturin koulu itsenäisesti jatkaa joustavaa perusopetusta.

Ryhmä koostuu peruskoulun 8-9 luokkalaisista tytöistä ja pojista. Oppilaat itse hakevat ryhmään ja siihen valitaan ne oppilaat, jot-

ka parhaiten hyötyvät joustavasta opetuksesta. Ryhmään haetaan keväisin seuraavaa lukuvuotta varten. Sallatunturin koululla moni oppilas on ollut kiinnostunut ryhmään mukaan pääsemisestä, mutta vain 10 oppilasta valitaan kullekin vuodelle. Oppiaineet ovat samat kuin muillakin oppilailta, eikä opetus suunnitelmakaan poikkea totutusta, vain opetusmenetelmät ovat toiminnallisia. Oppilailta on lukuvuo-

den aikana kolme työpaikkaopiskelijajaksota. Työjaksojen aikana oppilaat miettivät ja tekevät työntekoon linkittyviä koulutehtäviä. Esimerkiksi ensimmäisellä työjaksolla syysloman jälkeen oppilaat miettivät työergonomiaa ja työturvallisuusasioita terveystiedon tehtävissä. Tällä tavoin asiat konkretisoituvat. Työjaksojen lisäksi opiskelussa hyödynnetään opintokäyntejä, vierailijoita ja leirikoulua.

Auditiivinen oppija

Auditiivisesti suuntautuneella oppijalla korostuu kuuloaistin ja kuulemisen merkitys. Hän kiinnittää huomiota ympärillä kuuluviin ääniin ja keskusteluihin ja pitää vuoropuhelusta ja selittämistä. Auditiivisesti suuntautuneelle oppijalle on tärkeää, että luennoitsija puhuu elävällä äänellä ja kertoo/selittää opettamansa asiat perusteellisesti. Noin 30 % opiskelijoista on auditiivisia oppijoita.

Opetustilanteessa auditiivisen oppijan kannattaa välttää muistiinpanojen suoraa kopioimista, vaan keskittyä kuuntelemaan ja tekemään omat muistiinpanonsa. Myös kyseleminen, opiskeltavan asian äänen lukeminen, kertominen ja pohtiminen sekä muiden kanssa keskusteleminen auttavat oppimisessa. Joillakin rytmi ja musiikki saattavat helpottaa keskittymistä ja oppimista, toisilla taas ylimääräiset äänet häiritsevät.

Visuaalinen oppija

Visuaalisesti suuntautunut henkilö oppii näkemällä ja katselemalla. Hänelle tärkeitä ovat tekstit, kuvat, värit ja asioiden ulkonäkö samoin kuin kokonaisuusien hahmottaminen. Esimerkiksi opetustilanteessa visuaalisesti suuntautunut ihminen toivoo, että hänelle näytettäisiin asiat joko todellisuina tai havainnollistavina kuvina tai ne kuvailtaisiin sanoin. Opiskelijoista 30-40 % on visuaalisia oppijoita.

Visuaalisesti oppivan tarkkaavaisuus suuntautuu usein kalvoihin ja hyvin tehtyihin monisteisiin tai muuhun havaintomateriaaliin. Opiskellessaan ja lukiessaan tenttiin visuaalisen oppijan kannattaa käyttää apuna erilaisia kaavioita, omia alleviivauksia, korostuksia ja merkintöjä, käsitekarttoja (mindmap) ja kuvia sekä luoda mielikuvia opiskeltavasta muistin tueksi. Visuaalinen oppija hyötyy myös ennen opetusta jaettavista tarjoista luentorungoista.

Kinesteettinen oppija

Kinesteettinen oppija oppii parhaiten tunnistellen ja kokemusten kautta opiskelutilanteessa, esim. tenttiin lukiessa tämä tarkoittaa, että opiskelu ympäristön pitäisi tuntua mukavalta. Opiskelijoista n. 30 % on kinesteettisiä oppijoita.

Kinesteettinen oppija hahmottaa ihmisten tarkoitukset ilmeiden, eleiden ja liikkeiden kautta. Hän kiinnittää huomiota esimerkiksi siihen, miten luennoitsija kertoo asian ja opitun muistiinpalauttamisessa tukeutuu oppimistilanteessa tulleisiin kokemuksiin; hän muistaa, miltä jokin asia tuntui, millainen tunnelma siihen liittyi. Kinesteettinen oppija hyötyy siitä, että teoria nivotaan käytäntöön.

Kinesteettisen oppijan kannattaa hyödyntää havaintoesityksiä ja välttää istumasta paikoillaan uutta asiaa opiskellessaan. Liikkeen yhdistäminen keskeisiä asioita kerratessa auttaa niiden painamista mieleen. Esim. taputukset tai käveleminen uusia asioita opetellessa, myös puhelinnumeroiden tai tunnuslukujen oppiminen kädenliikkeinä.

Havaintokanavatesti

(Kirjasta Erilaisen oppijan käsikirja –Luvuista lakeihin, kuntoutuksesta keinoihin – Erilaisten oppijoiden liitto ry Lukineuvola-hanke)

Oletko auditiivinen, kinesteettinen vai visuaalinen oppija? Eroaako havaintokanaviesi käyttö kolle-goistasi ja ystävästäsi? Testi on suuntaa-antava ja useimmat ihmiset käyttävät eri havaintokanavia melko tasaisesti. Anna pisteitä yhdestä kolmeen (1-3) siten, että sinun toimintatapaasi parhaiten kuvaava vaihtoehto saa kolme pistettä ja heikoimmin kuvaava yhden.

- Vaatteissani kiinnitän huomiota...
 - Värien yhteensopivuuteen
 - Asiallisuuteen
 - Mukavuuteen
- Seuraan maailmanmenoa...
 - Lukemalla lehtiä
 - Kuuntelemalla radiota
 - Vähän kaikkialta
- Taidenäyttelyssä...
 - Vain katselen töitä
 - Keskustelen töistä
 - Koskettelen töitä
- Uusissa ihmisissä huomioni kiinnittyy...
 - Silmiin
 - Ääneen
 - Kädenpuristukseen
- Vapaa-aikana mielelläni...
 - Luen erilaisia kirjoja
 - Kuuntelen musiikkia
 - Liikun ja teen kädentöitä
- Pidän kirjoista joissa on...
 - Kuvauksia
 - Vuorosanoja
 - Toimintaa
- Helpoiten omaksun uutta kun...
 - Katselen ja luen
 - Kuuntelen asian
 - Teen ja kokeilen
- Työntekoani häiritsee...
 - Liikkeet ja epäjärjestys
 - Häiriöäänet
 - Huonot olosuhteet
- Pitkästyessäni rupean...
 - Katselemaan ympärilläni
 - Hyräilemään
 - Piirtelemään ja liikkumaan
- Kun olen autossa...
 - Katselen maisemia
 - Kuuntelen aina radiota
 - Säädän asentoa ja lämmitystä usein
- Hyvässä palaverissa käytetään paljon...
 - Kuvia, kalvoja ja kirjoitettua tietoa
 - Puheenvuoroja
 - Mukavuutta lisääviä seikkoja
- Teen päätöksiä sen mukaan mikä minusta...
 - Näyttää parhaalta
 - Kuulostaa parhaalta
 - Tuntuu parhaalta
- Ilmaisen tunteitani...
 - Kasvojen ilmeillä
 - Äänensävyyllä
 - Elehtien
- Hyvä keino kannustaa oppilasta on...
 - Laittaa työ näytille
 - Antaa palautetta puhuen
 - Onnitella halaten
- Sisustuksessa on tärkeintä...
 - Värit
 - Hyvät stereot
 - Mukavat huonekalut
- Kiistatilanteissa pyrin ottamaan selvää...
 - Vastapuolen näkökannasta
 - Vastapuolen äänenpainoista
 - Vastapuolen tunteista

Laske yhteen pisteet kullekin vaihtoehdolle (a,b ja c)

A-pisteet ___ kpl B-pisteet ___ kpl C-pisteet ___ kpl

Tulos:

Eniten A-pisteitä:

Visuaalisen eli näköaistiin perustuvan havaintokanavan käyttö on sinulle ominaista.

Eniten B-pisteitä:

Auditiivisen eli kuuloaistiin perustuvan havaintokanavan käyttö on sinulle tärkeää.

Eniten C-pisteitä:

Havaintokanavista käytät eniten kinesteettistä eli liike- ja tuntoaistiin perustuvaa kanavaa.

Kuva: Teija Varrionmajava

Sallan kuntaan valmisteilla uusi kuntastrategia

Sallan kunnassa on käynnissä kuntastrategian kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on päivittää Sallan kunnan ja sen eri toimialojen strategiat. Ohjelman tavoitteena on myös yhteisen tahtotilan luominen kunnan johdon ja luottamusorganisaation kesken kunnan kehittämisen suunnasta ja valitun suunnan konkreettiseksi. Kotosallan toimittus kävi haastattelemassa kuntastrategian kehittämisohjelmassa tiiviisti mukana olevaa Joonas Hännistä.

Hei Joonas! Mikä on sinun rooli kuntastrategian kehittämisohjelmassa?

- Terve! Minun tehtäväni on ohjata ja avustaa henkilökuntaa ja kuntalaisia kaikessa ohjelmaan liittyvissä toiminnoissa. Toimin esimerkiksi ohjaajana eri hallintokuntien analyysipalaverissa, joissa henkilökunta pohtii omien työtehtävien ja kunnan tarjoamien palveluiden toimivuutta ja niiden järjestämistä. Toimin myös eräänlaisena kokoonkutsujana luottamuselinten ja strategiatyöryhmän yhteispalaverille. Voi siis sanoa että roolini on toimia strategiaproessin ohjaajana kunnassa.

Mitä kehittämisohjelma käytännössä pitää sisällään?

- Tavoitteenahan on tietysti kunnan strategian päivittäminen vastaamaan nykypäivän tilannetta. Itse kehittämisohjelma astuu kuvaan käytännön järjestelyjen myötä. Ohjelma voidaan jakaa kolmeen päävaiheeseen: 1. valmisteluvaihe, 2. päätösvaihe ja 3. toimintaan integroitumisen vaihe. Jokainen näistä päävaiheista sitten muodostuu omista alavaiheistaan. Valmisteluvaiheessa tuotetaan aineistoa keskustelun ja sitä myötä päätöksen pohjaksi. Tähän mennessä olemme toteuttaneet kaksi erilaista analyysia hallintokuntien kanssa. Ensin arvioimme toiminnan nykytilaa eri näkökulmista, jonka jälkeen arvioimme vielä oman toiminnan suhdetta toimintaympäristöön ja sen vaatimuksiin. Näiden analyysien avulla strategiatyöryhmä yhdessä luottamuselinten kanssa luovat pohjan strategisille esityksille ja sitä kautta myös päätöksille. Kolmannessa vaiheessa sitten valitut strategiset linjat jalkautetaan toimintaan. Käytän-

nössä jokaiselle hallintokunnalle muodostetaan oma strategia tai toimintasuunnitelma jonka avulla strategisia päätöksiä lähdetään toteuttamaan. Kokonaisuutena prosessin myötä muodostuu eräänlainen monitasoinen strategiapaketti, jossa kunnan yleinen strategia määrää kehityksen suunnan, ja hallintokuntien sekä niiden yksiköiden strategiat/toteuttamissuunnitelmat vievät linjauksen käytäntöön.

Mainitsit strategiatyöryhmän, mikä sen rooli on kehittämisohjelmassa ja ketä siihen kuuluu?

- Strategiatyöryhmä muodostuu kunnan johtoryhmästä ja kehittämisohjelmassa mukana olevasta konsultista. Usein työryhmä täydentyy myös luottamuselinten edustajilla. Käytännössä strategiatyöryhmä määrittelee prosessin eri vaiheisiin liittyvät tehtävät, käsittelee tuotetun aineiston ja niiden pohjalta luo esitykset strategian painopisteistä ja linjauksista luottamusorganisaatiolle.

Kehittämisohjelman tavoitteena on siis kuntastrategian päivittäminen. Miksi strategian päivittämiseksi tarvitaan erillinen kehittämisohjelma?

- No, nykyinen voimassa oleva kuntastrategia on laadittu 2000-luvun vaihteessa ja sen tavoitteet on asetettu vuoteen 2010. Nyt on siis luonnollinen aika lähteä päivittämään strategiaa vastaamaan nyky maailman haasteisiin ja vaatimuksiin. Toiseksi kehittämisohjelman myötä strategian päivittäminen saadaan toteutettua hyvin laajasti, siten että kaikki kunnan hallintokunnat ja alueet tulee huomioiduksi strategiassa. Käytännössä näin laajan

aineiston käsitteleminen vaatii selkeästi ohjatun ja organisoidun "ohjelman", muutoin vaarana on että laaja aineisto karkaa käsistä ja tärkeitä osa-alueita jää kokonaan käsittelemättä. Uskon että valitulla mallilla saadaan erittäin hyvin valmisteltu ja erityisesti Sallan kunnan tarpeita palveleva strategia kokonaisuus.

Voiko kuntalaiset vaikuttaa kuntastrategian sisältöön?

- Perusajatuksena on ollut että luottamuselimet edustavat kaikkia kuntalaisia myös kuntastrategian päivittämisessä. Viime kädessä kunnanvaltuusto

tulee tekemään päätöksen kuntastrategian linjauksista. Tulemme kuitenkin järjestämään myös avoimia yleisötilaisuuksia kaikille asiasta kiinnostuneille heti, kun meillä on jotain konkreettista esitettäväksi. Ensimmäisen tiedotustilaisuuden ajankohta sijoittuu tammikuun loppupuolelle. Uskon että meillä on siihen mennessä valmiina jo jotain linjoja selvillä Sallan tulevaisuuden kehittämisen suunnista.

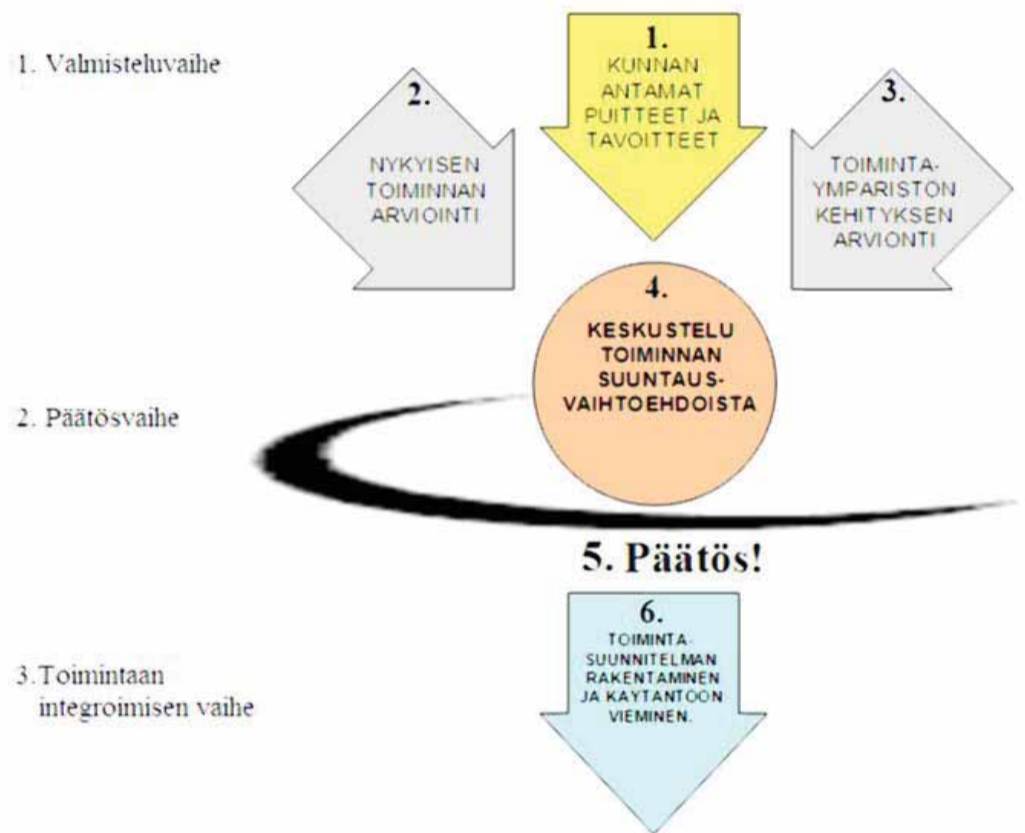
Milloin uuden strategian on sitten määrä valmistua?

- Tämän hetken tavoitteena on, että strategiaan liittyvät linjaukset

ovat selvillä vuodenvaihteeseen mennessä. Tämän jälkeen hallintokunnat ryhtyvät työhön omien strategioidensa laatimiseksi kunnan linjan mukaisesti. Kokonaisuutena strategiaproessin on määrä valmistua vuoden 2010 keuhään mennessä.

Kiitoksia haastattelusta, jääme mielenkiinnolla odottamaan mitä ohjelman myötä syntyy.

- Kiitos

Kuva: Pentti Juntunen

Sallaan muuttaneet Pentti Juntunen

Pentti Juntunen perheineen muutti Sallaan Jyväskylästä. Pentti ja hänen vaimonsa Jaana ovat kuitenkin alunperin lähtöisin Pohjois-Suomesta. Sallaan muutto oli heille kuin kotiin paluu, täällä taivas ja luonto ovat niin erilaisia kuin etelässä.

Sallatunturin koulun opettajaksi valinta mahdollisti perheen paluun pohjoiseen. Pentti aloitti opettajantyönsä tänä syksynä. Opetettavana aineina hänellä on historia, äidinkieli, matematiikka ja shakki.

Pentti on opiskellut Jyväskylän yliopistossa 6 vuotta ja hän valmistui vuonna 2008 historian opettajaksi. Opettajan työstä työkokemusta hänellä on lähinnä lyhyistä sijaisuuksista. Sallan koululaiset ovat hänen mielestään reippaita opiskelijoita ja työyhteisö on mukava.

Historian opiskelusta Pentti itse innostui jo alakoulussa ensimmäisistä oppitunneista, mutta opettajaksi hän päätti ryhtyä vasta yliopistovuosinaan. Hyvä historianopiskelija hänen mielestään on sellainen joka malttaa lukea historiaa ajatuksen kanssa. Ja jos on aiheesta jokin mielipide niin uskaltaa sen sanoa, mielellään perusteluiden kanssa. Pentin mielestä keskusteleva oppimisympäristö on hyvä tapa opiskella historiaa.

Pentin ja Jaanan perheeseen kuuluu kohta 2-vuotias tytär

Milja ja seurakoira Viivi. Heidän mielestään Salla on kotoisa pieni yhteisö, jossa kaikki tuntevat toisensa. Jaanasta oli erittäin hauskaa, kun lastenneuvolassa käydessä oli heti kysytty, että onko hän sen uuden historianopettajan vaimo.

Pentin vapaa-ajanharrastuksiin kuuluu metsästys, kalastus ja lukeminen. Sallassa on hyvät metsästys- ja kalastusmahdollisuudet ja laadukas kirjasto. Jaana harrastaa savi- ja lasitöitä kansalaisopiston käsityöpiirissä.

Valoraanuja kaamosta piristämään

Sallan kansalaisopiston valoraanukursseilla yllättivät suosioltaan. Kun kurssi ensimmäisen kerran laitettiin kurssitarjontaan, niin innostus oli niin suuri, että samaisia valoraanukursseja piti heti perustaa toinenkin ja keväälle vielä kolmas. Yhdelle kurssille mahtuu maksimissaan 12 opiskelijaa, silloin opettaja ehtii vielä hyvin neuvomaan ja jokainen saa yksilöllistä ohjausta. Kurssin opettaja Tarja Karkkola kiittelee opiskelijoiden aktiivista ja innostunutta otetta: raanujen ideoita heitellään ilmaan sitä mukaan kun kokemus raanun tekemisestä karttuu. Raanuja on myös valmistunut kurseilla hyvin, monelle kurssilla valmistettu raanu ei ole jäänyt ainoaksi vaan niitä on sitten tehty heti kaksi tai kolme kun tekeminen on vienyt mennessään.

Mikä ihmeen valoraanu?

Valoraanu valmistuu paperinarusta ja raanupohjasta. Ensimmäisellä neulalla pujotellaan paperinarua pohjaan ja lopuksi lisätään valot.

Valot voivat olla sisustukseen käytettäviä pieniä led-lamppuja tai minilamppuja. Raanu on tosin näyttävä myös ilman valoja, mutta näin kaamoksen keskellä pienet sisustusvalot luovat kotiin tunnelmaa. Ideat raanujen aiheiksi nousevat opiskelijoilta, väreiltään raanut sommitellaan muuhun kotin sisustukseen sopivaksi. Sallan kunnanviraston kahvilaa somistaa kaksi kurssin opettajan Tarja Karkkolan tekemää valoraanua. Niistä kurssi varmasti saikin vauhtia, kahvilan asiakkaiden ihaillessa näyttäviä sisustusraanuja.

Valoraanun tekeminen ei ole mitään hätäisen hommaan. Jo rivi illassa oli hyvä saavutus ainakin näin vasta-alkajalle, eikä millegään käsityöihmiselle. Pikkuhiljaa paperinaru alkaa kuitenkin totella ja valmistaa jälkeä syntyy. Samalla voi katsella telkkaria tai kuulustella vaikkapa lasten läksyjä. Koska valmiissa työssä ei niin näy eri tekijän kädenjälki, niin raanun voi sopivasti jättää sohvan nurkalle,

niin kuka tahansa perheenjäsen tai vieras voi sohvalle istuessaan jatkaa raanun tekoa siitä mihin se on jäänyt! Eikä valoraanun tarvitse olla ainoastaan seinäkoriste: samalla tekniikalla voi valmistaa sisustusvaloja pöydälle tai vaikkapa lattialle.

Käden taitojen kurssit ovat enemmistönä Sallan kansalaisopiston kurssitarjonnassa. Suurinta suosiota eivät kuitenkaan enää saavuta koko talven kestävätkä kudontakurssit tai tekstiilityön kurssit. Sen sijaan lyhytkestoiset kurssit, joissa opetellaan jotakin uutta, ovat kasvattaneet suosiotaan. Usein tehdään myös mielellään sellaista mitä voi liittää kotin sisustukseen.

Ennen joulua kurssitarjonnassa ovat vielä Skrappäys-lauantai 14.11. jolloin tehdään kortteja, tauluja ja päällystetään rasioita. Skrappäys-lauantaina onkin oivallinen tilaisuus valmistautua jouluun persoonallisin joulukorttein ja lahjapaketein. Lisäksi on kynttilätyöpajaa, joulurottinkurssia sekä

joulupajaa vielä ennen joulua. Käy katsomassa ajankohtaista kurssitarjontaa Sallan kansalaisopiston sivuilla osoitteessa www.salla.fi/kansalaisopisto.

Joulun alla tarjottavat lyhytkurssit ovat ns. perhekursseja eli sinne ovat tervetulleita erityisesti perheet. Mukaan voi houkutella paitsi äidin tai mummin niin vaikkapa kummin. Mikäpä estää pyytämästä ystävän tai naapurin lasta mukaan kurssille. Käsillä tekeminen on innostavaa ja antoisaa. Mitään ei tarvitse ennakkoon osata, riittää kun on kokeileva ja oppimishaluinen mieli. Kun käsillä tekeminen ei ole enää välttämättömyys niin käden taitojen kurseilla voi kulkea harrastusmielessä. Kurseilla saa paitsi kokeilemisen ja tekemisen ilon, niin myös toisten opiskelijoiden hyväntuulisen seurauksen.

Valoraanua taiteilemassa

Nina
Sallan kansalaisopisto

Piparkakkupohjainen Juustokakku

Pohja:

50 g voita
150 g piparkakkuja

Täyte:

200 g philadelphia juusto
2 dl creme fraichea
1 dl sokeria
2 munaa

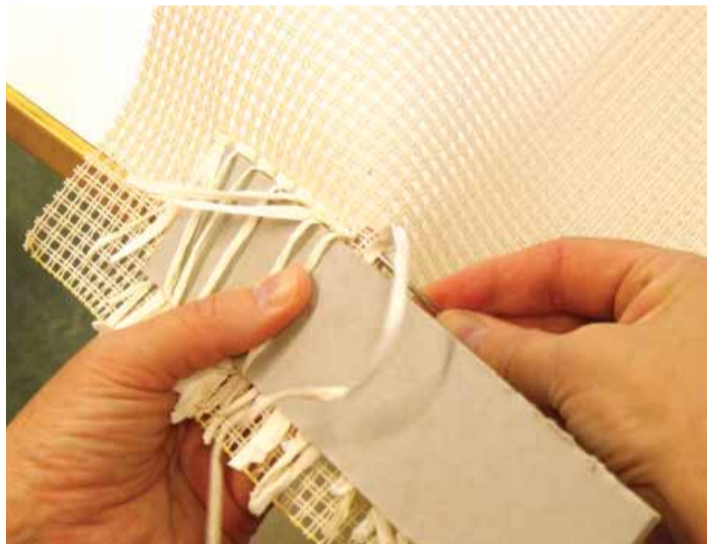
Kakun pinta:

3 liivatelehteä
1½ dl puolukkamehu tiivistettyä
½ dl vettä
2 dl puolukoita

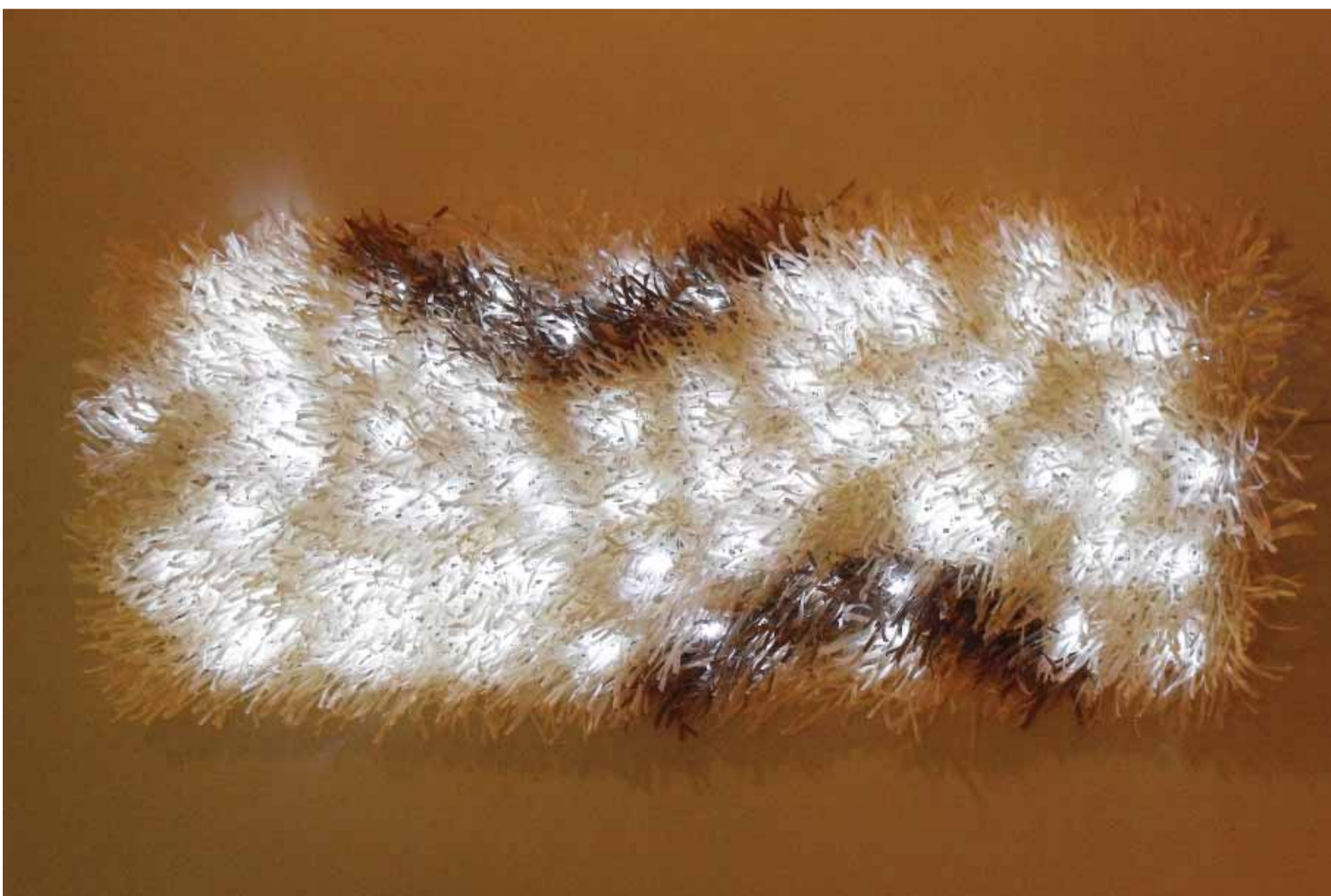
1. Uuni 175 asteeseen.
2. Sulata voi ja anna jäähtyä vähän.
3. Murskaa piparkakut hienoiksi muruiksi ja sekoita voin kanssa.
4. Painele piparkakku massa irtopohjaisen vuoran pohjalle tasaisesti, vuoka n. 24cm halkaisijalta.
5. Paista uunin alaosassa n. 8-10 min.
6. Sekoita täyteen ainekset tasaiseksi tahnaksi.
7. Levitä seos tasaisesti kakun pinnalle ja laita takaisin uuniin.
8. Paista vielä n. 25-30 min, kunnes pinta on hyytynyt.
9. Anna jäähtyä vuossa ja laita sitten vuoka jääkaappiin jäähtymään kylmäksi.
10. Liota liivatelehtiä kylmässä vedessä n. 5 min.
11. Sekoita mehu ja vesi.
12. Lämmitä n.½ dl puolukkamehua ja sulata liivatelehdet mehussa.
13. Lisää seos loppuun puolukkamehuun sekoittaen.
14. Anna olla viileässä kunnes mehu alkaa vähän hyytyä.
15. Laita puolukat tasaisesti kakun pinnalle ja kaada mehu päälle.
16. Laita taas kakku jääkaappiin hyytymään kokonaan. Kun kakku on hyytynyt irrota kakku vuosta.
17. Voit käyttää myös hyytelösokeria liivatelehtien sijasta. Toimi silloin hyytelösokeri pakkauksen ohjeen mukaan, ja käytä veden sijasta vain puolukkamehua.

Valoraanun reunoja viimeistelemässä.

Valoraanu valmistuu paperinarusta raanupohjalle neulalla pujottelemalla.

Valmis valoraanu valoineen.

Iloa yhteisötaiteesta Sallan 4H-yhdistyksen johdolla

Sallan 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja Teija Salmisen johdolla ja Lapin yliopiston kuvataideopettajaopiskelijoiden ja -opettajien ohjauksella vuonna 1995 syntyneet nuoret ovat päässeet suunnittelemaan ja toteuttamaan yhteisötaidetta jo vuoden ajan. Lapin yliopistolta mukana on taiteiden tiedekunnan dekaani Jokela Timo ja opettaja Stöckel Antti ja oppilaat Tiina Mäkelä, Kerttu Pennanen ja Matti Kanabro. Ohjauksessa ja toteutuksessa ovat suurena apuna olleet Sallan taideseuran voimanas naiset Rauni Pääväniemi ja Eila Hautaniemi. Ensimmäiset taideteokset syntyivät lumesta ja jäästä keväällä 2009 ja toiset pajusta nyt syksyllä.

Yhteisötaiteen luonteen mukaisesti nuoret itse suunnittelevat toteutettavat teokset. Aluksi nuoret miettivät teosten toteuttamiseen käytettävän materiaalin. Materiaalivalinnan jälkeen he piirtämällä sekä muovailuvahalla ja rautalangasta muotoilemalla suunnittelevat teokset. Teosten valmistamisvaiheessa nuoret yhdessä Lapin yliopiston väen kanssa miettivät miten ne onnistutaan toteuttamaan valitulla materiaalilla. Tilaisuudet ovat tapahtumaluontoisia, teoksia tehdään neljänä päivänä puolet koulupäivästä.

Teija Salmisen mielestä nuorille jää toiminnasta miellyttäviä mielenlyhtymiä omasta kotikunnastaan missä ikinä tulevaisuudessa ovatkaan. Lisäksi hankkeen tarkoitus

on herättää nuoria huomaamaan omat taipumuksensa taiteen ja luovuuden parissa, sekä havaitsemaan mahdollisuudet Sallan kunnassa harrastaa taideaineita.

Sallan kuntaan hankkeesta jää Teija Salmisen mukaan paikallista osaamista toteuttaa tällaisen hankkeen teknisen osaamisen ohjauksen. Lisäksi meille jää totta kai pajutaideteokset yläkoulun pihalle. Hanke kestää vielä kevääseen 2011, joten saamme nauttia vielä tulevaisuudessakin nuorten toteuttamia taideteoksia.

Mitä siis on taidekasvatus ja sen hyötyarvo? Enemmän kuin pelkästään öljymaalustekniikan opettamista taidekasvatus on positiivisten kokemusten, avarakatseisuuden, suvaitsevaisuuden,

yhteistyökyvykkyyden, itseilmäisyyden ja luovuuden, vain muutamia mainitakseni, kehittämistä. Innovatiivisuus ja luovuus, jotka aiemmin ovat käsitetty joksenaikin "pelkästään" taiteilijoihin liitettävänä ominaisuuksina, ovat tänä päivänä eräitä liikemaailman käytetyimpiä markkinointikäsitteitä. Taidekasvatus pyrkii herättämään ja ottamaan käyttöön ihmisissä jo olemassa olevia resursseja, sekä tuottamaan uusia toimintatapoja, jotka kehittävät sekä yksilöä että yhteisöä, jossa yksilö toimii.

Taidekasvatus ei tapahdu pelkästään kouluissa, vaan se pyritään tuomaan myös koulun ulkopuolelle osaksi sitä yhteisöä, josta koulun oppilaat itse tulevat. Tällaisesta taiteellisesta toiminnasta

käytetäänkin nimitystä yhteisötaide ja sen hyötyarvo on suuntautunut nimenomaan yhteisölle ja sen osana toimiville yksilöille. Yhteisötaide pyrkii herättämään yhteisön tietoisuuden itsestään ja resursseistaan ja aktivoimaan nämä resurssit käyttöön yhteisöä hyödyntävällä tavalla. Tällaista yhteisöllistä toimintaa voidaan edesauttaa jonkinlaisella yhteisellä projektilla, jonka kautta jokainen siihen osallistuja tuntee itsensä tärkeäksi ja jokainen voi siihen omalla panoksellaan vaikuttaa. Taiteellinen projekti on tähän oivallinen keino, koska se osallistuttaa ihmiset heidän aiempiin saavutuksiinsa katsomatta. Tietyksi toimintana voi olla myös jotain ihan muuta kuin taiteellista toimintaa, kuten vaikkapa yhteinen pilkkitapahtuma, mutta tällöin kuitenkin yhteistyöllä saavutettu lopputulos ei ole niin näkyvä kuin taiteellisessa tapahtumassa, eikä myöskään tarvitse ottaa riskiä siitä, että jos joku ei saakaan kalaa.

Sallassa toteutettu talvitaideprojekti (kevät 2009), joka sekoitti sisäänsä yhteisötaidetta ja myös ympäristötaidetta, on varsin esimerkillinen yhteistyöprojekti,

jossa oli mukana miltei koko kylä. Erityisesti projektin kohderyhmänä olivat Sallantunturin koulun (silloiset) seiskaluokkalaiset, jotka ideoivat ja toteuttivat suurimman osan kylän torille projektin aikana tehdyistä veistoksista. Lumi- ja jääveistokset, jotka torille toteutettiin, ovat erinomainen taide- ja muoto, jolle on helppo osallistuttaa miltei minkä ikäisiä ihmisiä tahansa. Lumi- ja jääveistokset ovat materiaaleina miltei ilmaisia mahdollistaen suuret teokset, niiden työstäminen on helppoa, eikä tarvitse olla välttämättä pitkän ajan näyttäviä teoksia. Oppilaille tällainen materiaali tuottaa varsin helposti onnistumisen kokemuksia ja uutta lähestymistapaa tuttuun materiaaliin. Varmaankin jokainen on jossain vaiheessa elämänsä tehnyt lumiukon nuoskalamusta, mutta valoa ja varjoa hyödyntävän isomman kokoluokan teoksen tekeminen on monille vielä varsin uusi asia, vaikka Sallassa oppilaat olivat jo lumenveistoon koulussaan aiemmin tutustuneetkin. Teosten sijoituspaikaksi valittiin kylän sydän, tori, sen sijainnalla antaen Sallan nuorille aivan

uudenlaisen tavan tulla esille. Lisäksi lumen olemus pohjoisena elementtinä voi hyvin kasvattaa nuorten ylpeyttä ja arvostusta kotiseutuun kohtaan.

Kaiken kaikkiaan taidekasvatuksen näkökulmasta yhteisötaiteellinen projekti voi rikastaa nuoren elämää tavalla, jonka hän muistaa vielä vuosienkin päästä. Moni syrjäseudulla asuva nuori voi kokea, että hänen kotiseutulleen "ei ole mitään", vaan tähyilee jo malttamattomana suuriin kaupunkien päin, joissa kaikki on suurta ja mahtavaa. Monelle tämä on tietenkin pakollisena vaihtoehtona edessä opiskelemaan lähtiessä taikka työn perässä, mutta kotiseutu voi antaa nuorelle terveelliset eväät matkaan. Tämä tapahtuu nimenomaan yhteisön kautta: kanssakäyvä ja elävä yhteisö tuottaa myös eläviä ja sosiaalisesti toimeentulevia yksilöitä. Paikka ei itse määritä itseään vaan tuossa paikassa asuvat ihmiset.

Otteita Lapin yliopiston kuvataideopettajaopiskelija Matti Kanabron tekstistä "Taidekasvatus yhteisötaiteen keinoin". Matti Kanabro oli mukana keväällä 2009 järjestetyssä lumiveistotapahtumassa.

Kristian Meurman Sallatunturin koululla torstaina 3.12. klo 19

Kristian on Idols 2007-fina-
listi, joka sijoitui sijalle 4. Hän
hurmasi kaikki Idols-kisassa
laulaessaan Lapin Kesä-kap-
paleen, joka vei tien tähtiin.
Meurman on muusikko, laula-
ja, säveltäjä ja sanoittaja. Hän
meni pianotunneille 6-vuotia-
ana, aloitti kitaran soiton 12-
vuotiaana sekä teki ensimmäi-
set sävellykset 14 vuotiaana.

Kristianin ensilevy oli ni-
meltään "Ensiaskleet", joka
julkaistiin 2007 ja toinen levy
"Läpin yön" julkaistiin 2008.
Galaksi-albumi, Kristianin
itse tuottama studioalbumi
julkaistiin kesällä 2009 ja levy
koostuu suurimmilta osin hän-
nen omista sävellyksistä ja
sanoituksista. Tervetuloa naut-
timaan näistä ihanista sävel-
lyksistä Sallatunturin koululle.

Liput 10 €
Järj. Kulttuuritoimi.

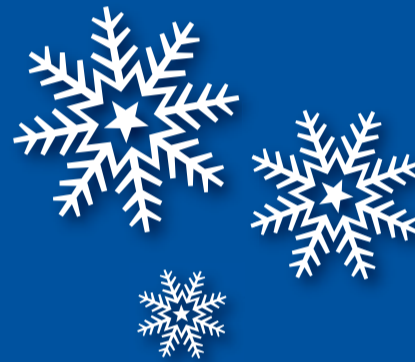

**Iloista ja touhukasta
Joulunaikaa kaikille**

Toivottaa 4H:n väki

- Teija, Tiina,
Henna, Ari ja Eerik -

**Sallan kunta toivottaa
yhteistyökumppaneilleen
ja kuntalaisille
Hyvää ja Rauhaista
joulunaikaa!**

Sallan kyläreitti kiittää
kaikkia yhteistyökumppaneita
kuluneesta vuodesta ja
toivottaa rauhallista joulua!

Sallan joulunavaus 2009

Sallan joulu avataan pe 27.11. klo 10 Salla-torilla

Joulunavaus-tapahtuma aloittaa joulunajan Sallassa. Jouluvalot ja -kuuset ilmestyvät katukuvaan tuo-
maan joulusta tunnelmaa. Tapahtumassa ovat mukana koululaiset ja päiväkotit sekä tietysti joulupuk-
ki. Torilla tarjotaan piparia ja glögiä, joulusta musiikkia ja tunnelmaa. Voit myös valokuvauttaa itsesi
joulupukin kanssa. Kuvat saa halutessaan lunastaa Sallan Kuvaamosta.

Tonttulakkijahti-kilpailu joulunavajaispäivänä pe 27.11. klo 15

Lapsille ja nuorille tarkoitettu Tonttulakkijahti-kilpailu starttaa kirjastolta klo 15.

Tarkoituksena on löytää piilotetut tonttulakit paikallisista
yrityksistä nopeimmin. Kilpailukupongit kirjastosta.
Nopein henkilö/joukkue palkitaan!

Osallistu kilpailuun 27.11.-11.12. 2009

Joulunavajaispäivänä kaupat paljastavat jouluikkunoi-
den ihanuudet ja tänä vuonna kisataan kauneimmasta
jouluilmeestä. Kilpailuun osallistuvat liikkeet ovat:
JAANAN KENKÄ, K-MARKET PUOLUKKA, KAAMOSPALA, PUTIIKKI,
AKKAVAARA, TEKNISET. Näyteikkunakierrokselta löydät sanoja, joista
muodostuu jouluinen lause.

Tänä vuonna joulupukilla
on toiveena, että joulua
vietetään Nuutin-
päivään, 13.1. asti.

Näyteikkunoista löytyvistä sanoista muodostuva lause on:

Näyteikkunoista kaunein jouluilme on:

Vastaajan nimi, osoite ja puhelin:

Kiitos osallistumisestasi. Palauta tämä kuponki kirjastoon 11.12. mennessä

Voittajat julistetaan kirjastossa maanantaina 14.12. klo 12.

Vastanneiden kesken arvomme kolme palkintoa. Palkinnot toimitetaan voittajille.

Leikkaa irti

Sallan perinteiset Joulumyyjäiset
Sallansuussa 12.12. klo 10-15
ja 14.12 klo 10-17.

Tervetuloa ostoksille, kahville tai
katselemaan ja tuttuja tapaamaan.

Sallan 4H-yhdistys ry

Messujen tuotto käytetään
sallalaiseen nuorisotyöhön

Vapaa pääsy!